

Handläggare
Malin Eriksson
Socialförvaltningen
Telefon: 08-508 25 402**Till**
kontorsyttrande

Svar på remissen "Överskuldsättning i kreditsamhället?" (SOU 2013:78)

Härmed överlämnas yttrande från Socialförvaltningen,
Stockholms stad.

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Sammanfattning

Regeringen beslutade i april 2012 att tillkalla en särskild utredning med uppdrag att föreslå en åtgärdsinriktad strategi för att motverka skuldsättning. Utredningen överlämnade betänkandet "Överskuldsättning i kreditsamhället?" (SOU:2013:78).

Utredningens uppdrag var att analysera de problem som skuldsättning medför för enskilda personer, närstående och samhället samt kartlägga vanliga orsaker till allvarlig skuldsättning. Situationen för barn och unga i överskuldssatta familjer skulle särskilt beaktas. I uppdraget ingick även att resonera kring eventuella behov av förändringar i lagstiftningen.

Utredningen presenteras i sex kapitel:

- 1. Konsumtion och krediter. En introduktion*
- 2. Överskuldsättning i Sverige*
- 3. Kreditsamhällets infrastruktur*
- 4. Situationen för barn och unga*
- 5. Strategi mot överskuldsättning*
- 6. Finansiering och konsekvensanalys*

I kapitel två diskuteras definitioner, orsaker och effekter till överskuldssättning. Utredningen har tagit fram statistik om överskuldssättning. Svenska hushåll är högt skuldssatta i ett

historiskt och ett internationellt perspektiv. De personer som har skulder hos Kronofogdemyndigheten har ofta varit skuldsatta under en lång tid. Orsakerna till överskuldsättning är ofta flera t.ex. försämrade ekonomiska förutsättningar, bristande kunskaper och förmågor, för stora kreditengagemang och ett svagt socialt nätverk.

I kapitel fyra beskrivs situationen för barn och unga och behovet av åtgärder för att förhindra att dessa hamnar i överskuldsättning. Under de senaste åren har flera lagförändringar tillkommit för att motverka skuldsättning av barn under 18 år. Kronofogdemyndigheten misstänker dock att ett fåtal omyndiga skuldsätts varje år.

När det gäller gruppen unga vuxna är de underrepresenterade hos Kronofogdemyndigheten generellt men överrepresenterade för skulder understigande 20 000 kronor och bland dem som har snabblåneskulder. Det finns ett behov av en ökad utbildningssatsning för denna grupp.

Utredningen ser fyra områden som är särskilt angelägna att utveckla vilka beskrivs i kapitel fem.

- Bevara betalningsmoralen
- Kunskap och stöd
- Särskilt fokus på gruppen svårt skuldsatta under lång tid
- Barn och ungdomar behöver särskilt uppmärksammas

Förvaltningen instämmer i de förslag som lämnas i utredningen men anser att de avsnitt som rör förändringar i finansieringen av kommunernas budget- och skuldrådgivning och försöksverksamhet med saneringslån bör utredas särskilt.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har för beredning överlämnat "Överskuldsättning i kreditsamhället" (SOU 2013:78) till socialnämnden. Remisstiden sträcker sig till den 21 februari 2014.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor.

Remissen

Utredningens huvudsakliga förslag delas in i fyra områden:

Bevara betalningsmoralen

- Ökade resurser till Konsumentverket samt en eventuell skärpning av lagstiftningen för att bättre kunna övervaka kreditmarknaden.
- Förändring av lagarna om ocker.
- Sanktionsavgift vid bristande kreditprövningar
- Utredning av om fler kreditupplysningsuppgifter skulle förbättra kreditbedömningsunderlaget.
- Övervägande om praktiska lösningar för att kunna genomföra förslag om månadsuppgifter.

Kunskap och stöd

- En mer kraftfull och likvärdig budget- och skuldrådgivning över hela landet.

Staten föreslås överta ansvaret för finansieringen av en basnivå med budget- och skuldrådgivning genom att skatteväxla generella statsbidrag mot den genomsnittliga kommunala kostnaden för budget- och skuldsaneringen. Därtill behövs tillkommande resurser för framförallt utbildning, systemstöd och tillsyn. Ansvaret föreslås tillfalla Konsumentverket.

Förslaget innebär att de kommuner som satsar mindre skattekraft än genomsnittligt på sin rådgivning kommer att få ökade kostnader, men får också ökade resurser. Kommuner med en högre ambitionsnivå får sin grundfinansiering från staten, men får behålla de extra resurser de avsatt för verksamheten till den högre kvalitet de satsat på. Därtill bör tillkommande resurser skjutas till från staten.

- Försöksverksamhet med saneringslån.

En verksamhet med saneringslån införs i ett fåtal kommuner på försök. Handläggningen av saneringslån bör ske av budget- och skuldrådgivarna.

- Ekonomiakut
- Finansiella folkbildningsuppdrag
- Stöd för gäldenärer att kontrollera fordringars giltighet.
- Statistik och forskning

Gruppen svårt skuldsatta under lång tid

- Preskriptionstiden.

- Avräkning på skuld bör först ske på kapitalbeloppet och därefter på räntor och avgifter.
- Kallelse på okända borgenärer.
- Frivilliga överenskommelser och separat ackord.

Barn och unga

- Finansiella folkbildningsuppdrag
- Finansiella kunskaper i skolan
- Höjt förbehållsbelopp vid löneutmätning för personer med barn.
- Avskaffa det solidariska skadeståndsansvaret för barn och unga.
- Betalkort utan kredit till barn.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen instämmer i de förslag som lämnas i utredningen men anser att de avsnitt som rör förändringar i finansieringen av kommunernas budget- och skuldrådgivning och försöksverksamhet med saneringslån bör utredas särskilt. IVO har tillsynsansvaret för socialtjänsten och därmed även budget- och skuldrådgivningen men ingen tillsyn har genomförts. Konsumentverket genomför årligen undersökningar vilka bör kompletteras med en tillsyn av IVO inför en utredning av finansieringen av kommunernas budget- och skuldrådgivning.

Det finns ett behov av att öka kunskapen för personer som befinner sig i överskuldsättning. Utredningen visar att det fortfarande är många barn och unga som är drabbade av överskuldsättning, antingen genom att leva med föräldrar som är överskuldssatta eller att själva befinna sig i farozonen. Genom att höja förbehållsbeloppet för personer med barn förbättras barnens ekonomiska livsvillkor. Att kunskaper i privatekonomi, konsumenträtt och överskuldsättning i större utsträckning lärs ut inom ramen för existerande skolämnen kan medföra att färre personer hamnar i överskuldsättning.